

การพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ

Tourism Development of Phra Chanok Chakri City based on Buddhist
Culture

ประคอง มาโต¹ พระครูอุทิตปรียัติสุนทร² และพระสมุห์พุฒิพงษ์ พุทธิวิโส³

Prakong Mato, Phrakhru Uthitpariyatsunthorn and Phra Samut Phutthipong
Putthiwatso

Received: May 19, 2023

Revised: June 21, 2023

Accepted: June 27, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ 2) พัฒนาระบบการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ และ 3) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ โดยรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี คือ 1) การวิจัยในเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.95 กับนักท่องเที่ยว ผู้นำชุมชน กลุ่มผู้แทนประชาชน ประชาชนชาวบ้าน ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ/ท้องถิ่น กลุ่มศิลปินเยาวชน นักวิชาการด้านวัฒนธรรม ด้านการท่องเที่ยว ด้านพระพุทธศาสนา แจกแบบสอบถามแบบบังเอิญ จำนวน 400 ชุด 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงเอกสาร โดยการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และแบบอย่างที่ดี การสัมภาษณ์เชิงลึกเลือกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง จำนวน 35 คน ประชุมกลุ่มย่อยจำนวน 2 ครั้ง ๆ จำนวน 12 คน และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทำกิจกรรมการพัฒนาพื้นที่ เช่น พื้นที่การแสดงศิลปวัฒนธรรม พื้นที่กีฬา โดยทำการเลือกชุมชนงานบุญเดือนสามสืบสานประเพณีวิถีชาวอุไทยที่โดดเด่นด้านวัฒนธรรมวิถีพุทธ ประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 670 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีพุทธ โดยการพัฒนาพื้นที่งานบุญเดือนสามสืบสาน

¹⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ประเพณีวิถีชาวอุไทย โดยพัฒนาพื้นที่การแสดง และพื้นที่กิจกรรมทางวัฒนธรรมวิถีพุทธ 2) การบูรณาการกระบวนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมวิถีพุทธ โดยการบูรณาการกระบวนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม จากชุมชนสู่วัด จากวัดสู่ชุมชน กิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรม กิจกรรมการกีฬา และกิจกรรมทางวัฒนธรรมด้านพระพุทธศาสนา 3) ส่งเสริมในยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ ซึ่งมีกลยุทธ์ที่ใช้คือเพิ่มศักยภาพและพัฒนาขีดความสามารถการบริหารจัดการและการแข่งขัน และพัฒนาบุคลากร สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยว ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน วัด หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดอุทัยธานี ในการดำเนินงานด้านพื้นที่ ด้านกิจกรรม ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในงานบุญเดือนสามสืบสานประเพณีวิถีชาวอุไทย

คำสำคัญ: การพัฒนา, การท่องเที่ยว, วัฒนธรรม, วิถีพุทธ

Abstract

The objectives of this research article were 1) to develop the tourism area of Phra Chanok Chakri City based on Buddhist culture; 2) to develop the tourism process for Phra Chanok Chakri City based on Buddhist culture; and 3) to promote tourism in Phra Chanok Chakri City based on Buddhist culture. The research was a mixed research. For quantitative research, questionnaires were distributed with a confidence value of 0.95 to tourists, community leaders, and public representative groups, folk philosophers, representatives of government/local agencies, artist groups, youth, cultural academics, tourism academics, Buddhism academics by distributing 400 sets of accidental sampling questionnaires. In terms of qualitative research, document research was conducted by studying relevant information and a good role model, and in-depth interviews to select relevant groups of 35 people, two small group meetings of 12 people. For action research, area development activities such as cultural performance areas, sports areas were done by selecting communities for the third month merit-making ceremony to continue the traditions of the U Thai way of life that were outstanding in Buddhist culture. The total sample population was 670 people. The results of the research found that 1) the

development of Buddhist cultural tourism areas were developed for the third lunar month merit-making event, continuing the tradition of the U-Tai people's way of life by developing the performance space and Buddhist cultural activity areas; 2) integration of creative tourism processes and Buddhist culture by integrating creative and cultural tourism processes from the community to the temple, from the temple to the community, cultural performance activities, sports activities and cultural activities in Buddhism by; 3) promoting in the tourism strategy of Phra Chanok Chakri city based on Buddhist culture which strategy used was to increase potential and develop management and competitiveness and develop personnel, products, and services in tourism. With the participation of communities, temples, government agencies in Uthai Thani Province in area operations, activities, public relations and the promotion of tourism within the third lunar month merit-making event continued the tradition of the U-Tai people's way of life.

Keywords: Development, Tourism, Culture, Buddhist Way

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับประเทศเป็นอย่างมาก ถือเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อกลไกการพัฒนาประเทศไทย การส่งเสริมการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งนำมาสู่การสร้างอาชีพ การจ้างงาน เกิดการกระจายรายได้ ไปสู่ชุมชนและท้องถิ่นมากขึ้น นำไปสู่การสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจ และมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการท่องเที่ยวสถานที่สำคัญเชิงภูมิวัฒนธรรมเป็นการสิ่งใหม่และน่าสนใจในปัจจุบัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556)

การท่องเที่ยวโดยชุมชนถือเป็นอีกรูปแบบการท่องเที่ยวหนึ่งที่เป็นกลไกสนับสนุนชุมชนในกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมหรือธรรมชาติ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมรับประโยชน์จากกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีส่วนร่วมกับการกำหนดแนวทาง เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนแบบยั่งยืน ซึ่งเป็นผลดีต่อการนำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมด ด้วยวิถีทางที่ตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพ ในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งบูรณภาพทาง

วัฒนธรรม กระบวนการนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางด้านชีวภาพและระบบต่าง ๆ ที่เอื้อต่อชีวิต สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งของการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวกับท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนายกระดับคุณภาพในการดำเนินในสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมโดยมุ่งเน้นใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า มีการบำรุงรักษา เพื่อจะได้มีทรัพยากรคงอยู่กับชุมชนอย่างยั่งยืน (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม, 2559)

การท่องเที่ยวของจังหวัดอุทัยธานี มีรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวน 1,444.37 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2562 โดยเพิ่มขึ้นจาก ปี พ.ศ.2561 คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ +3.36 จัดเป็นลำดับ 16 ของภาคเหนือ เมื่อพิจารณาจำนวนผู้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุทัยธานีพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากจำนวนผู้เข้ามาท่องเที่ยวเยี่ยมชมเยือนในปี พ.ศ. 2562 รวมทั้งสิ้น 799,814 คน ซึ่งมีจำนวนมากกว่าปี พ.ศ.2561 ด้วยอัตราเปลี่ยนแปลงที่ร้อยละ +1.99 มีรายได้จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากผู้เยี่ยมชมเยือนชาวไทย 1,425.70 ล้านบาท (จังหวัดอุทัยธานี, 2566)

ดังนั้นประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ โดยอยู่ภายใต้ขอบเขตความสามารถในการรองรับของทรัพยากรท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับแผนแม่บทโลก และยังเป็นการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนในพื้นที่ชุมชนเมืองอุทัยธานี อีกทั้งยังเป็นการรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนี้ผลการวิจัยยังเป็นการเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวให้หลากหลายเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางสู่ชุมชนในอนาคต เป็นการนำหลักแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนา การมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ วัฒนธรรม วิถีชีวิต วิถีวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งประเทศไทยได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตจากพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นส่วนในการพัฒนาจัดการการท่องเที่ยวในเชิงชุมชนบูรณาการการท่องเที่ยวกับวัฒนธรรม ศาสนา วิถีชีวิตของชุมชน

คณะผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่ชุมชนเมืองอุทัยธานี เมืองพระชนกจักรี จังหวัดอุทัยธานี เป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัยเนื่องจากพื้นที่ชุมชนเมืองอุทัยธานีมีทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมหลากหลายอันสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่ายแต่คงไว้ซึ่งความยั่งยืนของชุมชน ซึ่งมีความเก่าและมีคุณค่าทางประวัติและศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจยิ่ง ๆ ขึ้นไปได้อีก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ

2. เพื่อพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ
3. เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี คือ

1. การวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มุ่งเน้นการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เมืองพระชนกจักรี โดยการแจกแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.95 กับนักท่องเที่ยว ผู้นำชุมชน กลุ่มผู้แทนประชาชน ประชาชนชาวบ้าน ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ/ท้องถิ่น กลุ่มศิลปิน เยาวชน นักวิชาการด้านวัฒนธรรม ด้านการท่องเที่ยว ด้านพระพุทธศาสนา แจกแบบสอบถามแบบบังเอิญ จำนวน 400 ชุด โดยใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้คือ 0.05 จากสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดอุทัยธานีทั้งแบบ On-Site และแบบ Online เพื่อทราบถึงรูปแบบการเดินทาง ความสนใจต่อวัฒนธรรมวิถีพุทธ เส้นทางท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีพุทธ เมืองพระชนกจักรี

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนดังนี้ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม เอกสารแสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของวัฒนธรรมวิถีพุทธ เมืองพระชนกจักรี การลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ และรวบรวมข้อมูลจากพระสงฆ์ ผู้นำชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ กิจกรรมกระบวนการ แนวทางการส่งเสริม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลประวัติความเป็นมาของวัฒนธรรมวิถีพุทธ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเลือกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง จำนวน 35 คน ประชุมกลุ่มย่อยจำนวน 2 ครั้ง ๆ จำนวน 12 คน กับตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานท่องเที่ยวและการกีฬาประจำจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยการลงพื้นที่สำรวจในแต่ละพื้นที่จากอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้พื้นที่วัฒนธรรมวิถีพุทธที่จะนำมาสังเคราะห์ให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน แล้วนำไปพัฒนาพื้นที่ ดังนี้ การดำเนินการในการดำเนินการพัฒนา เป็นขั้นตอนปฏิบัติการตามแผนการวิจัยที่ได้วางไว้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ กิจกรรม การส่งเสริม การท่องเที่ยวให้กับชุมชน โดยการสนับสนุนด้านเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน รวมทั้งการเข้าร่วมในการบริหารงาน การประสานขอความช่วยเหลือจากภายนอกในกรณีที่มีความจำเป็น การติดตามประเมินผลการ

ดำเนินงานวิจัย และผลของการพัฒนาจากการดำเนินการไปแล้วว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดอย่างไร เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นได้ทันที และนำข้อผิดพลาดไปเป็นบทเรียนในการดำเนินการต่อไป การเปิดให้ประชาชนหรือชาวบ้านที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสเข้าร่วมในพื้นที่ กิจกรรม การส่งเสริม การท่องเที่ยว ทั้งในด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมกันอนุรักษ์ ซึ่งก่อให้เกิดรากฐานแห่งความยั่งยืนของการพัฒนา

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ

การพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมจังหวัดอุทัยธานี มีการจัดงาน ประเพณีบุญเดือนสาม สืบสานประเพณีวิถีชาวอุไทย เพื่ออนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามและเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอุทัยธานี โดยปีนี้มีขบวนแห่ วัฒนธรรมประเพณี เข้าร่วมกิจกรรม 17 ขบวน การประกวดสำหรับควหาวน การทำพิธีขวัญข้าวแม่โพสพ พิธีทำขวัญนาคน การอุปสมบทนาคหมู่ การแสดงความสามารถของเยาวชน การประกวดร้องเพลง กีฬาประชาชน ประชุมเพื่อเตรียมการดำเนินงานในการพัฒนาพื้นที่ เตรียมการดำเนินงานในการพัฒนาพื้นที่ ในการจัดงานประเพณีบุญเดือนสาม สืบสานประเพณีวิถีชาวอุไทย ณ ศาลาการเปรียญ วัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีพุทธ พื้นที่การทำบุญ ประกอบไปด้วย พื้นที่ทำบุญสักการะรอยพระพุทธรูปบาทจำลอง พื้นที่ปิดทองอดีตเจ้าอาวาส หลวงพ่อศุข หลวงพ่อสี หลวงพ่อตุ้ม พื้นที่ทำบุญพระประจำวัน พื้นที่ทำบุญพระร้อย พื้นที่ทำบุญผ้าไตรอุปสมบทนาคหมู่ พื้นที่ทำบุญติดผ้าปาโลยฟ้า พื้นที่ทำบุญถวายสังฆทาน พื้นที่ทำบุญโรงศพ พื้นที่ทำบุญทอเสื่อ และพื้นที่ทำบุญบริจาคซื้อที่ดินถวายวัด แกล่งข้าวการจัดงานบุญเดือนสาม สืบสานประเพณีวิถีชาวอุไทย (เผด็จ นุ้ยปรี, 2565, 18 มกราคม) งานบุญเดือนสามในปีจัดขึ้นระหว่างวันที่ 13-21 กุมภาพันธ์ 2565 รวม 9 วัน ซึ่งจะมีพื้นที่การแสดงการอนุรักษ์วัฒนธรรมวิถีพุทธ พิธีการทำบุญประเพณีวิถีชาวอุไทย พิธีทำขวัญข้าวแม่โพสพ พิธีทำขวัญนาคนและอุปสมบทนาคหมู่ พิธีเปิดงานและขบวนแห่นาค และการประกวดขบวนแห่สำหรับควหาวน สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีและวิถีวัฒนธรรมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 8 อำเภอ 18 ขบวนยิ่งใหญ่ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2565 การแสดงความสามารถของเยาวชนและนักเรียน การละเล่นพื้นบ้าน และวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ เพื่อสืบทอดงานบุญประเพณีวิถีชาวอุไทย ซึ่งเป็นเมืองเก่าของ จ.อุทัยธานี พิธีเปิดงานบุญเดือนสาม ประจำปี 2565 งานประเพณีงานบุญเดือนสาม สืบสานประเพณีวิถีชาวอุไทย มีเอกลักษณ์โดดเด่นที่สะท้อนให้เห็นถึงความงามที่แฝงไปด้วยความเรียบง่าย ไม่ซับซ้อนแต่น่าสนใจ ซึ่ง

สามารถสัมผัสได้เฉพาะจังหวัดอุทัยธานี ด้วยเพราะวิถีชีวิตของคนอุทัยธานีที่สงบ เรียบร้อย แต่มีมนต์ขลัง เป็นอีกหนึ่งวิถีชีวิตที่คนเมืองใหญ่ต้องการ ถือเป็นอีกหนึ่งวัฒนธรรมประเพณีที่เปิดบ้านรับนักท่องเที่ยว ด้วยวิถีของชาวอุไทย (พระราชอุทัยโสภณ, 2564, 20 ธันวาคม)

2. การพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการเพื่อพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ พิจารณาในด้านการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.18 อยู่ในระดับมาก ด้านสถานที่ในการจัดงาน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.88 อยู่ในระดับมาก ด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.28 อยู่ในระดับมาก ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.15 อยู่ในระดับมาก ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนากระบวนการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ พิจารณาในทิศทางการพัฒนากระบวนการ คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.28 อยู่ในระดับมาก ทิศทางการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ ด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.15 อยู่ในระดับมาก ทิศทางการพัฒนากระบวนการจัดการ ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.93 อยู่ในระดับมาก จากการประเมินแบบสอบถามนำสู่การบูรณาการกระบวนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม เมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ ในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วยเขตอำเภอหนองฉาง 1) เทศบาลหนองฉาง 2) บริเวณชุมชนหนองสรวง วัดหนองขุนชาติ เพื่อพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวในชุมชนโดยการมีส่วนร่วม ของชุมชน ภาครัฐ เทศบาล ประชาชน และวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในการบูรณาการกระบวนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมงานประเพณีบุญเดือนสาม ที่จัดขึ้นที่วัดหนองขุนชาติสืบเนื่องกันมาเป็นประจำทุกปี ผู้วิจัยและคณะ จึงนำมาเสนองานวิจัยจากผลของการศึกษา โดยการบูรณาการกระบวนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม จากชุมชน สู่วัด จากวัด สู่มุขมนตรี (ดำรง นพรัตน์, 2565, 5 มกราคม) ด้วยการนำกิจกรรมพัฒนาภายในงาน กิจกรรมสักการะหลวงพ่อศุข หลวงพ่อสื่อ หลวงพ่อตุ้ม วิหารอดีตเจ้าอาวาส กิจกรรมสักการะพระพุทธรูปชินราชกิจกรรมปิดทองรอยพระพุทธรูปบาทจำลอง ในมณฑป กิจกรรมการทำบุญพระประจำวัน กิจกรรมทำบุญพระร้อย กิจกรรมร่วมทำบุญอุปสมบทนาคหมู่ กิจกรรมการทอดผ้าปาลอยฟ้า กิจกรรมการถวายสังฆทาน กิจกรรมการทำบุญซื้อที่ดิน กิจกรรมการทำบุญโรงศพ กิจกรรมการอนุรักษ์การทอเสื่อกก กิจกิจกรรมการทำขวัญข้าว กิจกรรมเปิดงานบุญ กิจกรรมร่วมบุญทอดผ้าป่า กิจกรรมการทำบุญสะเดาะเคราะห์ต่อชะตา กิจกรรมมัจฉากิ่งกาชาด กิจกรรมการแสดงและการประกวดร้องเพลง กิจกรรมการแข่งขันกีฬาเปตอง กิจกรรมการแข่งขันกีฬายิงหนังสติ๊ก กิจกรรมการทำขวัญ

ขนาด การบวชนาคหมู่ กิจกรรมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ที่เกิดจากชุมชน กิจกรรมการประกวด ขบวนการแห่นาค การแสดงหน้านาค กิจกรรมการประกวดประเพณีการจัดสำรับคาวหวานตาม ขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ (สุภาณี จันทร์พุ่ม, 2565, 5 มกราคม) ส่งผลให้เกิดกระบวนการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการที่ชุมชน วัด หน่วยงานในจังหวัดได้พัฒนา กิจกรรมร่วมกันเป็นสถานที่ท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีพุทธอีกแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของจังหวัด อุทัยธานี

3. การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ ส่งเสริมในยุทธศาสตร์ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ ซึ่งมีกลยุทธ์ที่ควรส่งเสริม ได้แก่ พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มศักยภาพและพัฒนาขีดความสามารถ การบริหารจัดการและการแข่งขัน และพัฒนาบุคลากร สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยว และข้อมูล จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักชี้ให้เห็นว่าการดำเนินงานตามกลยุทธ์นั้นยังไม่ถูกปฏิบัติ อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม เป็นการวางกำกับให้เป็นทิศทางการส่งเสริมในปีต่อ ๆ ไป ซึ่งอาจประสบ ปัญหาการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงในระดับผู้นำของจังหวัด ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงส่วนงานต่าง ๆ อยู่ เสมอการดำเนินงานตามกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ดังกล่าวจึงขาดการเชื่อมต่อและอาจไม่ถูกปฏิบัติให้ เกิดขึ้นจริง ส่งผลให้ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีพุทธขาดการดำเนินงานอย่างเป็น รูปธรรม ดังนั้นกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ที่ทางจังหวัดกำหนดไว้ควรมีการดำเนินงานจริงภายใน ช่วงเวลาที่กำหนด และควรมีการสานต่อในแนวทางเดิมหากมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายผู้นำก่อน เวลาที่เหมาะสม เพื่อให้กลยุทธ์ต่าง ๆ นั้นสัมฤทธิ์ผลและเมื่อพิจารณากลยุทธ์ที่ถูกกำหนดขึ้น การ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ เนื่องจากการพัฒนาบุคลากร สินค้าและ บริการด้านการท่องเที่ยว ยังเป็นสิ่งที่ขาดอยู่สำหรับจังหวัดอุทัยธานีอย่างเห็นได้ชัดการเพิ่มศักยภาพ และพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการ จะเป็นการทำให้การท่องเที่ยวของจังหวัดอุทัยธานี มีระดับมาตรฐานที่สูงขึ้น การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจะเป็นการรักษา ทรัพยากรท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้คงอยู่สืบไป กลยุทธ์กำหนดเพิ่มเติมในเรื่องการให้การศึกษาเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการด้านการ ท่องเที่ยว สร้างและส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยววัฒนธรรมระหว่างประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านการท่องเที่ยวทุกฝ่ายกลยุทธ์ที่ควรกำหนดเพิ่มเติมนี้เพื่อให้เป็น กรอบการพัฒนาที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมในการที่จะเป็นแนวทาง

ส่งเสริมการท่องเที่ยววัฒนธรรมดำเนินแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรี วัฒนธรรมวิถีพุทธอย่างเป็นรูปธรรม (รังสันติ พูลเพิ่ม, 2565, 5 มกราคม)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ” สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

จากการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ โดยมีการร่วมมือกันระหว่างวัด และชุมชน รวมทั้งอำเภอทั้ง 8 อำเภอ ซึ่งเป็นการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมจังหวัดอุทัยธานีมีการจัดงาน ประเพณีบุญเดือนสาม สืบสานประเพณีวิถีชาวอุไทย เพื่ออนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามและเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอุทัยธานี โดยปีนี้จะมียุทธศาสตร์วัฒนธรรมประเพณี เข้าร่วมกิจกรรม 17 ขบวนการประกวดสักรับควาหวาน การทำพิธีขวัญข้าวแม่โพสพ พิธีทำขวัญนาคน การอุปสมบทนาคหมู่ การแสดงความสามารถของเยาวชน การประกวดร้องเพลง กีฬาประชาชน ผลการศึกษาในประเด็นการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรี มีความสอดคล้องกับศิลปวัฒนธรรม ชัยวงศ์ และคณะ (2564) พบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มจังหวัดล้านนา ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) พบว่า ประวัติความเป็นมาของศิลปกรรม ศิลปะพื้นบ้านและพุทธศิลปกรรมในล้านนา เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม สามารถสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของล้านนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว (Amenities) พบว่า มีบริการร้านค้า ร้านอาหารเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวการจัดสถานที่นั่งพักผ่อนของนักท่องเที่ยวมีเพียงพอ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities) พบว่า สภาพเส้นทางการเดินทางถึงแหล่งท่องเที่ยว (Activities) พบว่า กิจกรรมทางการท่องเที่ยวสามารถก่อให้เกิดการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีมีการจัดกิจกรรมบ่อยครั้งในแต่ละปี และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวสามารถสะท้อนเอกลักษณ์เฉพาะตนทางวัฒนธรรม และด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยว (Administration) พบว่า การมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน ในการกำหนดนโยบาย การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการสร้างโอกาสให้ชุมชนหารรายได้จากกิจกรรมท่องเที่ยว

รูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มจังหวัดล้านนา จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่น่าทรัพยากรในพื้นที่มาสร้างสรรค์เป็นแหล่งท่องเที่ยว ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มจังหวัดล้านนา ได้พบศักยภาพของพื้นที่ที่สามารถนำมาสู่การสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวได้ ประกอบด้วยจังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา

แม่ฮ่องสอน ซึ่งมีความโดดเด่นทางด้านส่งเสริมการเรียนรู้ การอนุรักษ์ และการสร้างสรรค์ศิลปะของ วัดและชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา เป็นพื้นที่พัฒนาและสร้างสรรค์ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ในล้านนา พื้นที่พัฒนาสินค้าศิลปะเชิงสร้างสรรค์ในล้านนา ทั้งนี้ จากการสำรวจพื้นที่และการนำหลักแนวทางการวางแผนการจัดรายการนำเที่ยว ทำให้สามารถสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มจังหวัดล้านนา จำนวน 16 รายการนำเที่ยว ใน 8 พื้นที่

จากการพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ การบูรณาการกระบวนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม เมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ ในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วยเขตอำเภอหนองฉาง 1) เทศบาลหนองฉาง 2) บริเวณชุมชนหนองสรวง วัดหนองขุนชาติ เพื่อพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวในชุมชนโดยการมีส่วนร่วม นำมาเสนองานวิจัยจากผลของการศึกษา โดยการบูรณาการกระบวนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมจากชุมชนสู่วัด จากวัดสู่ชุมชน ด้วยกิจกรรมที่ถูกพัฒนาภายในงาน ผลการศึกษาสอดคล้องกับพระใบฎีกาสุพรรณ ตปสีโล (2557) พบว่า วัฒนธรรมองค์กรการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและจัดการสิ่งแวดล้อมของวัฒนธรรมองค์กรชุมชนท้องถิ่น ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่ากระบวนการจัดการในองค์กรชุมชน คือ การมีส่วนร่วมในการทำงาน การยึดมั่นในอุดมการณ์ การวางแผนการทำงาน การเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะการมีส่วนร่วมได้แก่ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการเรียนรู้จากประสบการณ์กับกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งร่วมกันหาทางออกในการจัดการกับปัญหาด้วยความเข้าใจใน ระบบนิเวศแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรชุมชนท้องถิ่น ในจังหวัดอุบลราชธานี คือ การทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มศักยภาพสมาชิกในองค์กรเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานภายใน องค์กรการเรียนรู้และการเปิดรับวัฒนธรรมองค์กรการเสริมแรงพฤติกรรมซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติและจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัดอุบลราชธานีได้อย่างยั่งยืนสืบไป

จากการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ จากการศึกษาวิจัยพบว่า การส่งเสริมในยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ ซึ่งมีกลยุทธ์ที่ควรส่งเสริม ได้แก่ พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มศักยภาพและพัฒนาขีดความสามารถการบริหารจัดการและการแข่งขัน และพัฒนาบุคลากร สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยว กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ที่ทางจังหวัดกำหนดไว้ควรมีการดำเนินงานจริงภายใน ช่วงเวลาที่กำหนด และควรมีการสานต่อในแนวทางเดิมหากมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายผู้นำก่อนเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้กลยุทธ์ต่าง ๆ นั้นสัมฤทธิ์ผลและเมื่อพิจารณากลยุทธ์ที่ถูกกำหนดขึ้น การ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ เนื่องจากการพัฒนาบุคลากร สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ยังเป็นสิ่งที่ขาดอยู่สำหรับจังหวัดอุทัยธานีอย่างเห็นได้ชัดการเพิ่มศักยภาพและพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการ จะเป็นการทำให้การท่องเที่ยวของจังหวัดอุทัยธานีมีระดับมาตรฐานที่สูงขึ้น การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะเป็นการรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้คงอยู่สืบไป สอดคล้องกับงานวิจัยของมณีนทร กิรดิวัฒน์ (2559) พบว่า เจ้าหน้าที่ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยว รวมถึงคนไทยในชุมชนได้ร่วมกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของไทยให้ยั่งยืนไม่สูญหายไปจากสังคม และเผยแพร่ความเป็นไทยไปสู่ชาวต่างประเทศ ด้านกลยุทธ์ทางการตลาดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การออกแบบกิจกรรม และด้านผู้มีส่วนร่วม ปัญหาที่พบอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหา คือ ด้านการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและขนาดของบ้านไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั้งหมดได้ แนวทางการแก้ปัญหา คือ เปิดซิติในส่วนที่สำคัญ เช่น อธิบายเกี่ยวกับการแสดง และใช้บุคลากรที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษอธิบาย แก้ไขโดยให้นักท่องเที่ยวชมการแสดงจากชั้น 2 ของตัวบ้าน

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ ในประเด็นตามวัตถุประสงค์ของแผนงานวิจัย กล่าวคือ 1) การพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ 2) การพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ 3) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ คณะผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้การวิจัยได้ดังนี้

1. การพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมวิถีพุทธ งานบุญเดือนสามสืบสานประเพณีวิถีชาวอุไทย ดำเนินงานในการพัฒนาพื้นที่ ในการจัดงาน วัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีพุทธ ประกอบไปด้วย พื้นที่การทำบุญ พื้นที่ทำบุญสักการะรอยพระพุทธบาทจำลอง พื้นที่ปิดทองอดีตเจ้าอาวาส พื้นที่ทำบุญพระประจำวัน พื้นที่ทำบุญพระร้อย พื้นที่ทำบุญผ้าไตรอุปสมบทนาคหมู่ พื้นที่ทำบุญติดผ้าป่าลอยฟ้า พื้นที่ทำบุญถวายสังฆทาน พื้นที่ทำบุญโลงศพ พื้นที่ทำบุญทอเสื่อ และพื้นที่ทำบุญบริจาคซื้อที่ดินถวายวัด แกลงข่าวการจัดงาน พื้นที่ทำขวัญข้าวแม่โพสพ พื้นที่ทำขวัญนาค พื้นที่ขบวนแห่นาค พื้นที่การประกวดขบวนแห่สำหรับควาวหวาน สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีและวิถีวัฒนธรรม พื้นที่การแสดงความสามารถของเยาวชนและนักเรียน การละเล่นพื้นบ้าน และวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ พื้นที่งานมีเอกลักษณ์โดดเด่นที่

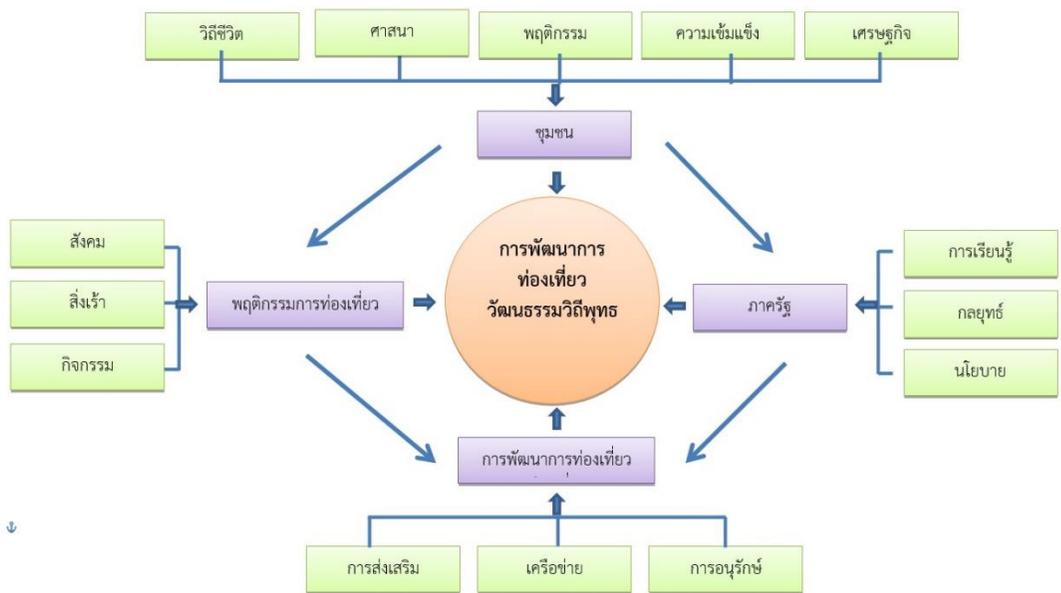
สะท้อนให้เห็นถึงความงามที่แฝงไปด้วยความเรียบง่าย ไม่ซับซ้อนแต่น่าสนใจ ซึ่งสามารถสัมผัสได้ เฉพาะจังหวัดอุทัยธานี ด้วยเพราะวิถีชีวิตของคนอุทัยธานีที่สงบ เรียบร้อย แต่มีมนต์ขลัง เป็นอีกหนึ่งวิถีชีวิตที่คนเมืองใหญ่ต้องการ ถือเป็นอีกหนึ่งวัฒนธรรมประเพณีที่เปิดบ้านรับนักท่องเที่ยว ด้วยวิถีของชาวอุทัย

2. การพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ โดยการบูรณาการกระบวนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมวิถีพุทธ โดยการบูรณาการกระบวนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม จากชุมชนผู้วัด จากวัดสู่ชุมชน ได้ดังนี้ กิจกรรมที่ถูกพัฒนาภายในงาน กิจกรรมสักการะวิหารอดีตเจ้าอาวาส กิจกรรมสักการะพระพุทธรูปชินราชกิจกรรมปิดทองรอยพระพุทธรูปบาทจำลอง ในมณฑป กิจกรรมการทำบุญพระประจำวัน กิจกรรมทำบุญพระร้อย กิจกรรมร่วมทำบุญอุปสมบทนาคหมู่ กิจกรรมการทอดผ้าป่าลอยฟ้า กิจกรรมการถวายสังฆทาน กิจกรรมการทำบุญซื้อที่ดิน กิจกรรมการทำบุญโรงศพ กิจกรรมการอนุรักษ์การท่องเที่ยว กิจกรรมการทำขวัญข้าว กิจกรรมเปิดงานบุญ กิจกรรมร่วมบุญทอดผ้าป่า กิจกรรมการทำบุญสะเดาะเคราะห์ต่อชะตา กิจกรรมมัจฉากึ่งกาชาด กิจกรรมการแสดงและการประกวดร้องเพลง กิจกรรมการแข่งขันกีฬาเปตอง กิจกรรมการแข่งขันกีฬายิงหนังสติ๊ก กิจกรรมการทำขวัญนาค การบวชนาคหมู่ กิจกรรมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล กิจกรรมการประกวดขบวนรถแห่นาค การแสดงหน้านาค กิจกรรมการประกวดประเพณีการจัดสำรับคาวหวานตามขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ

3. การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ โดยส่งเสริมในยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ ซึ่งมีกลยุทธ์ที่ควรส่งเสริมได้แก่ ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มศักยภาพและพัฒนาขีดความสามารถการบริหารจัดการและการแข่งขัน และพัฒนาบุคลากร สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยว และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักชี้ให้เห็นว่าการดำเนินงานตามกลยุทธ์นั้นยังไม่ถูกปฏิบัติอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม เป็นการวางกำกับให้เป็นทิศทางการส่งเสริมในปีต่อ ๆ ไป ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงส่วนงานต่าง ๆ อยู่เสมอการดำเนินงานตามกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ดังกล่าวจึงขาดการเชื่อมต่อและอาจไม่ถูกปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริง ส่งผลให้ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีพุทธขาดการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ที่ทางจังหวัดกำหนดไว้ควรมีการดำเนินงานจริงภายในช่วงเวลาที่กำหนด และควรมีการสานต่อในแนวทางเดิมหากมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายผู้นำก่อนเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้กลยุทธ์ต่าง ๆ นั้นสัมฤทธิ์ผลและเมื่อพิจารณากลยุทธ์ที่ถูกกำหนดขึ้น การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ เนื่องจากการพัฒนาบุคลากร สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ยังเป็นสิ่งที่ขาด

อยู่สำหรับจังหวัดอุทัยธานีอย่างเห็นได้ชัดการเพิ่มศักยภาพและพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการ จะเป็นการทำให้การท่องเที่ยวของจังหวัดอุทัยธานีมีระดับมาตรฐานที่สูงขึ้น การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะเป็นการรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้คงอยู่สืบไป

จากองค์ความรู้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ ทั้ง 3 ประเด็นหลักดังกล่าวแล้ว คณะผู้วิจัย สามารถเขียนสรุปเป็นแผนภูมิแสดงองค์ความรู้ที่ได้จากแผนงานวิจัย ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากแผนงานวิจัย

จากแผนภาพข้างต้น จะเห็นว่า การพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีพุทธ บ่งบอกให้เห็นถึงความสำคัญแห่งวิถีพุทธ ผสมผสานกับวิถีสังคมในท้องถิ่นที่สืบสานจากอดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน จากศึกษาพบว่า ชุมชนเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบไปด้วย วิถีชีวิต ศาสนา พฤติกรรม ความเข้มแข็ง เศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการพัฒนาส่งผลให้เกิดการพัฒนา 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 พฤติกรรมการท่องเที่ยว เกิดจากการรวมตัวกันของสังคม สิ่งเ้าที่เกิดความคิดริเริ่ม ก่อให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มที่ 2 ภาครัฐ โดยการศึกษาพฤติกรรมของชุมชนก่อให้เกิดการเรียนรู้ กำหนดกลยุทธ์ และนโยบาย และเกิดการ

พัฒนาการท่องเที่ยว โดยการส่งเสริม สร้างเครือข่าย และเกิดการอนุรักษ์ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีพุทธ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นโยบายในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน นำอัตลักษณ์ความเป็นชุมชนสื่อสารผ่านกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ โดยการมีส่วนร่วมของวัด ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ควรส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนในการจัดการพื้นที่การท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีพุทธ เพื่อสร้างพื้นที่สาธารณะเชิงสร้างสรรค์ในชุมชนด้วยกิจกรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของวัด ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ควรกำหนดให้มตินโยบายในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน เพื่อนำอัตลักษณ์ความเป็นชุมชนสื่อสารผ่านกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ โดยการมีส่วนร่วมของวัด ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ควรส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนในการจัดการกระบวนการท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีพุทธ เพื่อสร้างพื้นที่สาธารณะเชิงสร้างสรรค์ในชุมชนด้วยกิจกรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของวัด ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

1. การสร้างความเข้าใจต่อแนวคิดและความสำคัญของการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีพุทธโดยการมีส่วนร่วมของวัด ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขยายผลการดำเนินงานไปสู่พื้นที่อื่น ๆ
2. การพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีพุทธ ต้องมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม เพื่อสร้างพื้นที่กิจกรรมการท่องเที่ยววิถีพุทธ
3. การสร้างความเข้าใจต่อแนวคิดและความสำคัญของกระบวนการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธโดยการมีส่วนร่วมของวัด ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขยายผลการดำเนินงานไปสู่พื้นที่อื่น ๆ
4. การพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธต้องให้ความสำคัญกับระบบฐานข้อมูลทรัพยากรวัฒนธรรมชุมชนในด้านต่าง ๆ โดยส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วม

ร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์คุณค่า และศักยภาพของทรัพยากรวัฒนธรรม สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน และถอดบทเรียนจากกระบวนการพัฒนา

5. บูรณาการกระบวนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม เมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ ต้องมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. (2559). *วัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญา*. กรุงเทพฯ :

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2546). *นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*.

กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

จังหวัดอุทัยธานี. (2566). *แผนพัฒนาจังหวัดอุทัยธานี พ.ศ. 2561-2565 (ฉบับทบทวน)*. (อัดสำเนา)

ดำรง นพรัตน์. (2565, 5 มกราคม). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ*.

(ประกอบ มาโต, ผู้สัมภาษณ์).

เผด็จ นุ้ยปรี. (2565, 18 มกราคม). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ*.

(ประกอบ มาโต, ผู้สัมภาษณ์).

พระใบกาสุพจน์ ตปสีโล. (2557). กระบวนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมขององค์กร

ชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 2(1), 1-18.

พระราโชทัยโสภณ. (2564, 20 ธันวาคม). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถี*

พุทธ. (ประกอบ มาโต, ผู้สัมภาษณ์).

มณีนทร กิรติวัฒน์. (2559). การให้ความหมายรูปแบบและกลยุทธ์ทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิง

สร้างสรรค์ กรณีศึกษา บ้านศิลปิน คลองบางหลวง กรุงเทพมหานคร. ใน *การประชุม*

วิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 (น. 115). นครราชสีมา : มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีพนมวันท์.

รังสันติ พูลเพิ่ม. (2565, 5 มกราคม). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถีพุทธ*.

(ประกอบ มาโต, ผู้สัมภาษณ์).

ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์ และคณะ. (2564) *การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศิลปะของกลุ่มจังหวัด*

ล้านนา. (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย.

สุภาณี จันทร์พุ่ม. (2565, 5 มกราคม). การพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองพระชนกจักรีวัฒนธรรมวิถี
พุทธ. (ประคอง มาโต, ผู้สัมภาษณ์).